

УПРАВЛІННЯ ПРОГРАМАМИ І ПРОЕКТАМИ: СПІЛЬНІ ТА ВІДМІННІ ОЗНАКИ

У сучасній практиці все більшої актуальності набувають підходи управління, які дозволяють зосередити зусилля підприємства у вирішенні важливих проблем в найкоротший термін, найбільш оптимальним шляхом. До таких методів можна віднести: 1) управління програмами і проектами; 2) програмно-цільове управління; 3) цільове управління; 4) матричні організаційні структури, та ін.. Завданням зазначених підходів є виділення в рамках організаційної структури підприємства тих складових (відділ, дільниця, команда, окремі працівники), які будуть спрямовані на вирішення поставлених цілей.

У вітчизняних наукових джерелах приділяється недостатня увага проблемі розмежування понять програмно-цільове управління, управління програмами та проектами, цільове управління.

Під проектом розуміють комплекс дій, що складається з взаємопов'язаних завдань, які виконуються різними підрозділами підприємства, з чітко визначеними цілями і розкладом, з метою отримання конкретних унікальних результатів в рамках відведеного часу і в межах затвердженого бюджету [1, с.56].

Під програмою розуміється комплекс дій довгострокового характеру, які включають в себе два або більше проектів і потребують тісної координації [1, с.56].

Монопроект – це окремий проект певного типу та виду.

Мультипроект – це проект, який складається з кількох монопроектів і передбачає застосування багатопроектного управління.

Мегапроекти можуть бути цільові програми, стратегії розвитку регіонів, галузей тощо, які у своєму складі мають низку моно- та мультипроектів [2, с.24].

Діяльність на рівні управління проектами можна розглядати як паралельну реалізацію декількох проектів. Проекти, які об'єднані однією стратегічною метою є змістовно взаємопов'язаними і підпадають під означення програми. В іншому випадку – це портфель проектів [2, с.39].

Програмно-цільове управління підприємством забезпечує досягнення цілей шляхом реалізації цільових комплексних програм [3, с.196]. Цільова комплексна програма – це директивний документ, який об'єднує терміни виконання, ресурси та виконавців і представляє собою комплекс економічних, виробничо-технічних, організаційних та інших завдань, спрямованих на досягнення поставлених цілей найбільш ефективним шляхом.

Цільова комплексна програма може передбачати реалізацію наступних етапів: 1) виявлення і аналізуються проблеми; 2) визначення основних цілей; 3) декомпозиція цілей; 4) розробка варіантів програми; 5) розробка адекватної виконуючої програми; 6) контроль за реалізацією програми; 7) коригування заходів задля досягнення цілей [4].

У наведених вище визначеннях ми бачимо спільні характеристики: цільова спрямованість, обмеженість в часі, ресурсах та ін..

Розглянемо, якими ж є суттєві відмінності між програмами та проектами, які розглядають закордонні автори (*див. таблицю нижче*).

Таким чином, сама по собі цільова спрямованість не може бути найважливішою характеристикою цільових програм, оскільки є також важливою ознакою проектів. Програма повинна створити реалізацію суттєвих змін у діяльності підприємства на краще і підвищити прибутковість, хоча цілі, які закладено з самого початку можуть бути не досягнуті у повній мірі.

Різниця між програмним та проектним менеджментом

Програми	Проекти
<u>Менш чітко визначені дати закінчення.</u> Інколи тривалість може бути не визначеною, або умовою завершення є досягнення підприємством бажаного результату.	<u>Чітко визначенні дати початку і закінчення.</u> Проект унікальний і обмежений у часі.
<u>Покращує продуктивність підприємства в цілому.</u> Акцент робиться на досягненні переваг, які можуть бути як фінансові та не фінансові.	<u>Досягненням потрібного результату у відповідний термін і за відповідних витрат.</u> Акцент робиться на виробленні продукту, впровадження технології.
<u>Включає в себе управління проектами</u> і спрямовує діяльність підприємства на досягнення прибутків.	Результати реалізації програми (продукти, технологія, будівництво) будуть впроваджені в операційній діяльності організації, але <u>не всі з них будуть безпосередньо приносити прибуток.</u>
<u>Більш складні</u> , тісно взаємопов'язані зі стратегією підприємства і можуть включати багато проектів.	<u>Простіші</u> , зорієнтовані на досягнення визначених результатів
<u>Гнучкі до змін зовнішнього середовища.</u> Фактори зовнішнього і внутрішнього середовища постійно контролюються. Визначається їх вплив на програму і проекти програми.	<u>Проекти формалізовані.</u> Управління є більш структурованим, існує широкий спектр сучасного програмного забезпечення управління проектами
<u>Загально-організаційні зміни</u> Програми повинні досягати сукупний результат портфеля проектів і виробляти синергійний ефект. Забезпечується вирішення конфліктів між проектами	<u>Локальні зміни</u> Завдання полягає у досягненні визначених у проекті цілей відповідно до термінів, бюджету та прийнятих показників ефективності.

1. Арчибальд Р. *Управление высокотехнологичными программами и проектами* / Рассел Д. Арчибальд; Пер. с англ. Мамонтова Е. В.; Под ред. Баженова А. Д., Арефьева А. О. – 3-е изд., перераб. и доп. – М.: Компания АйТи; ДМК Пресс, 2010. – 464 с., ил.;

2. Рач В.А. *Управління проектами: практичні аспекти реалізації стратегії регіонального розвитку: навч. посіб.* / В.А. Рач, О.В. Россошанська, О.М. Медведєва; за ред. В.А. Рача. – К.: «К.І.С.», 2010. – 276 с.;

3. Захарченко В.І., Корсікова Н.М., Меркулов М.М. *Інноваційний менеджмент: теорія і практика в умовах трансформації економіки. Навч. посіб.* – К.: Центр учбової літератури, 2012. – 448 с.;

4. Никулина И.Е. *Современные особенности целевого управления организацией* / И.Е. Никулина, Д.С. Луков, Б.С. Мозголин // *Известия томского политехнического университета*. 2006. Т. 309. №3 – С.190-193.

Федоренко О.В.

к.е.н., ст. викладач

Черкаський державний технологічний університет

ПРОБЛЕМНЕ ПОЛЕ СТРУКТУРИ МАШИНОБУДУВАННЯ ЧЕРКАСЬКОЇ ОБЛАСТІ

Під структурою машинобудування Черкаської області розуміємо взаємозв'язок між складовими частинами виробничого ланцюга машинобудівної продукції (виробники комплектувальних, серійні виробництва, конструкторські бюро, підтримувальні та обслуговувальні галузі тощо).